

**Střední škola a Základní škola
Lipník nad Bečvou, Osecká 301**

„Objevujeme Evropu a svět“ Sborník metodických materiálů

*Dotační program na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin
a multikulturní výchovy v roce 2016 (Čj. MSMT-24481/2015)*

Projekt - Číslo rozhodnutí : MŠMT – 10617-76/2016

6.díl

Objevujeme Evropu a svět – Vánoce v zemích EU
(projektový den 21.12.2016)

Realizace projektu byla podpořena Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci dotačního programu Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy v roce 2016“

Projektový den – VÁNOCE

Termín konání: 21. prosince 2016

Hodinová dotace: 8:00 – 11.30 hod.

Cíl projektového dne:

V projektovém dni se zaměříme na získávání základních informací o Vánocích u nás a v jiných zemích EU. V prezentaci si ukážeme některé základní zvyky i tradice se zemí – Česka, Polska, Německa, Rakouska, Slovenska, Anglie, Francie, Norska, Itálie, Dánska. Cílové skupiny žáků se seznámí dle svých možností a schopností s tradicemi Vánoc v těchto zemích.

Třída:

1. **hodina:** powerpointová prezentace na interaktivní tabuli
2. **hodina:** powerpointová prezentace na interaktivní tabuli
3. **hodina:** vánoční dílnička
4. **hodina:** vánoční dílnička

Výstupy:

Prezentace výrobku z vánoční dílničky

Fotodokumentace

Hodnocení projektového dne – portfolium

Text k prezentaci

1. – 2. snímek

Vánoce se slaví po celém světě, i když každý národ má své tradice a zvyky, které se někdy liší od těch našich. V prapůvodním pohanském významu byly Vánoce spojovány s oslavami slunovratu a uctíváním "znovuzrození" boha Slunce, Vánoce jsou původem křesťanský svátek. Postupně však ztrácí svůj původní náboženský charakter a v současné době se slaví jako jeden z nejvýznamnějších občanských svátků v roce.

Čas vánoční začíná již **adventem**, to je čtyři týdny před vánocemi a končí 6. ledna – Tři králové

3. snímek

Velmi populární jsou vánoční trhy, jedny z nejhezčích jsou v Praze na Staroměstském náměstí

4. snímek

Od roku 1986 se v předvánoční době zapaluje v Betlémské jeskyni plamínek - Betlémské světlo, které putuje napříč Evropou. Světýlko zažehnuté v místě narození Ježíše Krista – Betlémě, k nám tradičně poputuje z Vídně, kde ho rakouští skauti a skautky předají skautským delegacím z celé Evropy. Za Česko tradičně přeberou plamínek skauti a skautky z Brna a dále světýlko šíří po Česku.

5. snímek

K době vánoční se počítá i **období adventu** = období příchodu. Jsou to 4 neděle před samotným Štědrým dnem, které měly být v původní myšlence obdobím rozjímání a přípravou na narození Ježíše, přísného půstu (přísný adventní půst končil s východem první hvězdy na Štědrý den) a zákazu bujarého veselí, tance a zpěvu. V dnešní době je to období velkých vánočních příprav, pečení cukroví, úklidu, přípravy vánoční výzdoby a bohužel často i obdobím velkého shonu a spěchu

Symbolem adventu je adventní věnec.

Například adventní věnec odkazuje ke kruhu, který je symbolem cyklu života a koloběhu roku. Starý rok končí a nový začíná. Kruh, který nemá konec ani začátek, nám připomíná věčný život a znovuzrození, tedy i zmrtvýchvstání Ježíše Krista o Velikonocích.

Adventní věnec je tradiční symbol západní církve sloužící k symbolickému odpočítávání čtyř týdnů adventu. Obvykle má podobu věnce z jehličnatých větví ozdobeného čtyřmi svícemi. Světlo svíček symbolizuje příchod Krista. Každou adventní neděli se zapaluje další svíčka.

1. adventní neděle – železná neděle

V období prvního adventního týdne nás čeká svátek sv. Barbory a sv. Mikuláše.

2. adventní neděle – bronzová neděle

Ve druhém adventním týdnu má svátek sv. Lucie.

3. adventní neděle – stříbrná neděle

4. adventní neděle – zlatá neděle

Jedná se přitom o mladší vánoční symbol, který se poprvé objevil v Hamburku na počátku 19. století v místním sirotčinci. Byl to zpočátku velký dřevěný kruh s 23 svíčkami, upevněný pod stropem. Dnes čtyři svíčky znázorňují čtyři adventní neděle před Vánocemi.

Adventní kalendář

Je součástí výzdoby zejména v domácnostech s dětmi. Kalendář slouží k odpočítávání dnů **adventu** ke Štědrému dnu. Je obvykle zhotovován jako celek s čísly označujícími dny do Vánoc, pod kterými se skrývají sladkosti nebo hračky.

6. snímek

4. prosinec: Na svátek **sv. Barbory** se vžila tradice řezání "barborek", tj. větvíček jakýchkoli stromů a keřů, které mohou do vánoc rozkvést, nejčastěji třešňových, ale i z jiných ovocných stromů, kaštanu, dřínu apod. "Barborka", která rozkvetla o vánocích, přinášela do domu štěstí a děvčatům na vdávání předpovídala svatbu. I [svatá Barbora](#) přinášela v předvečer svého svátku dárky, podobně jako svatý Mikuláš odměňovala hodné a kárala zlobivé děti.

Sv. Barbora

Legenda praví, že otec svaté Barbory byl turecký šlechtic, který střežil její ctnost a nechal ji tak zavřít ve věži. Jeden sloužící ji potajmu obrátil na křesťanskou víru, a jelikož otec nenáviděl křesťany, chtěl ji donutit, aby se této víry zřekla. Soudci ji k tomu chtěli donutit mučením, a jelikož se jim to nezdařilo, odsoudili dívku k smrti. Popravu provedl její vlastní otec. Cestou na popravu Barbora utrhla větvíčku, která uprostřed zimy vykvetla. V katolické tradici je tato mučednice patronkou věží, horníků, sedláků, stavebních dělníků, pokrývačů, zedníků, slévačů zvonů, kovářů, kameníků, tesařů, ale i hrobníků, zvoníků, kloboučníků, kuchařů, řezníků, dívek, zajatců, pevností, dělostřelců, hasičů a umírajících. Zároveň je ochránkyní proti bouřce, ohni, horečce a moru.

7. snímek

6. prosinec: **sv. Mikuláš** zobrazen jako **muž s bílými dlouhými vousy**, oděn do biskupského oděvu. V předvečer svátku sv. Mikuláše podle tradice obchází sv. Mikuláš ve společnosti

anděla a čerta rodiny s dětmi, děti jsou tázány, zda jsou hodné, mohou přednést básničku nebo zazpívat písničku. Hodné děti dostávají sladkosti, v poslední době stále častěji i věčné dárky, zlobivé děti pouze uhlí, brambory a jiné produkty, které symbolizují původ dárku "od čerta". V některých rodinách Mikuláš děti nenavštěvuje, pouze rozdává dárky za okno apod. Tento svátek má původ jednak v osobnosti sv. Mikuláše, který proslul svojí štedrostí k potřebným, jednak v různých legendách, zejména O šlechtici a jeho třech dcerách, ve které anonymní finanční dar nadělený rodině v hmotné nouzi pomohl zachránit dcery před nešťastným osudem a umožnil jim sňatek podle jejich představ.

8. snímek

13. prosinec: **Svatá Lucie** bývá líčena jako dcera bohatých a vznešených rodičů. Legenda vypráví, že se rozhodla pro panenský život, všechny nabídky k sňatku odmítala a svůj majetek rozdala chudým. Jednou si prý dokonce vypíchla oči, aby tak odradila dalšího z nápadníků, ale jako zázrakem jí byl zrak vrácen. Zklamáný a odmítnutý pohanský nápadník jí udal jako křesťanku a Lucie byla odsouzena k prostituci ve veřejném domě. Stráže, které měli za úkol jí tam odvést, nedokázali se svatou Lucií hnout z místa. Nakonec jí podřízly hrdlo mečem a svatá Lucie kolem roku 304 zemřela.

Sv. Lucie je uctívána jako patronka švadlen a kočích, český lid ji v minulosti považoval za ochránkyni proti čarodějnicím. Lidová Lucie, která vzbuzuje strach, je zmiňována především v souvislosti s předěním lnu, kdy platil v den jejího svátku přísný zákaz předěnění. Obchůzkové Lucie obcházely domy a kontrolovaly, zda nějaká žena nepředě, byly oblečeny do bílého pláště, obličej zakrytý maskou ze dřeva a papíru, který se podobal čapímu nosu, a zobákem klovaly. Bouchaly na dveře a pronášely – už jdu, noci upiju. V Čechách nosívaly velký nůž a strašily děti, že jim rozpárou břicho, pokud se o adventu nepostí.

Lucie noci upije, ale dne nepřidá- známé pořekadlo, které se váže k zimnímu slunovratu, podle juliánského kalendáře byl 13.12.

9. snímek

Štědrý den se u nás slaví **24. prosince**. K vánočním svátkům patří i **25. prosince**, což je 1. svátek vánoční neboli **Boží hod vánoční** a **26. prosince**, 2. svátek vánoční neboli **sv. Štěpán**. V podvečer Štědrého dne se podává **štědrovečerní** večeře. 24. prosince bývá tradicí, že se schází celá rodina na slavnostní večeři. Tradiční večeří je rybí polévka, kapr a bramborový salát. Ale každá rodina má svoji štedrovečerní večeři přizpůsobenou tomu, co jim chutná. K večeři se také vážou zvyky chystání jednoho talíře navíc pro náhodného pocestného,

schovávání drobných mincí či rybích šupin pod talíře, což mělo zajistit dostatek peněz v dalším roce a od večere směla vstávat pouze hospodyně.

Po večeri pak zazvoní zvoneček a všichni se jdou podívat k vánočnímu stromečku, jestli jim Ježíšek donesl nějaké dárky.

V Čechách nosí dárky **Ježíšek**

10. snímek

Vánoční stromeček

Je považován za původně pohanskou tradici pocházející z rituálu zimního slunovratu, jenž zahrnoval použití stálezelených větví, s ohledem na pohanské uctívání stromu. Tradice zdobení stromku pochází z území dnešního Německa. Původně byl ozdoben jablky, ořechy a jinými potravinami. V 18. století se přidala tradice zdobení hořícími svíčkami, které byly po nástupu elektrifikace nahrazeny vánočním osvětlením.

Vánoční stromky měly ochrannou funkci. Ozdobené větve rozdávali i koledníci. Podle tradice a taky podle první zmínky se stromek také zavěšoval nad štedrovečerní stůl, ovšem špičkou dolů. V Česku si poprvé vánoční strom ozdobil v roce 1812 ředitel pražského Stavovského divadla Jan Karel Liebich na svém libeňském zámku. Nový zvyk se však začal prosazovat jen pozvolna, a to až ve 40. letech 19. století v bohatých pražských měšťanských rodinách. Do venkovských stavení pronikaly ozdobené vánoční stromečky ještě pomaleji. Až do první světové války bývala v mnoha domácnostech pouze ozdobená smrková nebo jedlová větev. Vánoční stromeček zdobíme ozdobami ze slámy, vizovickým pečivem, perníčky, jablky, ořechy, skleněnými a papírovými ozdobami, čokoládovými figurkami.

Vánoční dárky Lidé se obdarovávali již ve starověkém Římě, tradice obdarovávání o Vánocích vznikla až v 19. století. Bylo zvykem obdarovávat členy rodiny, ale i služebnictvo. Domácí chasa dostávala ošacení či peníze na přilepšenou. Dárky se dávaly také žebrákům nebo tulákům bez domova, kteří v době křesťanských svátků zaklepali na dveře bohatších domácností. Až na počátku 20. století se pod stromkem začaly objevovat drobnosti a hračky jen tak pro radost. V moderní době se Vánoce staly významnou příležitostí k mimořádným nákupům a hrají v obchodě velkou roli. Nicméně i dnes se dodržují jistá pravidla, která tyto dary odlišují: dárky jsou anonymní, pečlivě se balí a nesmí na nich zůstat cenovky z obchodu.

11. a 12. snímek

Už od dávných dob stavěli lidé o Vánocích **betlémy (jesličky)**, ke kterým si dávali dárky. Betlém je umělecké vyobrazení znázorňující Svatou rodinu. Právě narozený Ježíš leží v nuzném chlívě na seně v jesličkách a Panna Maria a svatý Josef o něj pečují. Pastýři a orientální Tři králové přinášejí dary, scéna bývá doplněna i zvířaty (vůl, oslík, ovce i jiné) a případně andělem provolávajícím „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle“. Betlémy byly a jsou vytvářeny z nejrůznějších materiálů: dřevěné, keramické, papírové, perníkové, voskové, z chlebového těsta aj. Naše pohyblivé betlémy jsou známy po celém světě. V některých místech je i tradice živých betlémů

13. snímek

Vánočka neodmyslitelně patří k Vánocům. Bylo zvykem zapékat do těsta minci. Pokud se vám podaří ji při krájení vánočky objevit, vaše finanční záležitosti v příštím roce budou výrazně lepší. Vánočka, která vyšla z trouby připálená nebo natržená, věštila v příštím roce neúspěch a nezdar. Správně se plete z devíti copů. Spodní čtyři symbolizují čtyři živly, tedy oheň (Slunce), vodu, zemi a vzduch. Prostřední tři copy představují rozum, cit a vůli člověka. Vrchní dva copánky se upínají k tomu, co vede člověka nejvýše, tedy k vědění a lásce.

Vánoční cukroví a jeho pečení je jedna z obecně rozšířených vánočních tradic, která je ve velké části českých domácností dodržována. Většina z vánočních cukroví se připravuje ze směsi mouky, cukru, vajec, másla, kakaa, čokolády a různých druhů ořechů a kandovaného ovoce. Mezi typické patří cukroví z lineckého těsta, které je možné navíc ochutit strouhaným kokosem nebo kakaem. Typickými vůněmi jsou vanilka a rum, typickým kořením skořice.

14. snímek

Jmelí je také neodmyslitelnou součástí Vánoc. Přináší štěstí a požehnání do rodiny. Bylo známo již v dobách starověkých a bylo považováno za dar nebes, neboť roste v korunách stromů. Z magických účinků umožňuje klidný spánek s krásnými sny, dáte-li je pod polštář. Jmelí se používalo jako ochrana proti bleskům, požárům a proti neštěstí všeho druhu. Také se dávalo do kolébky, aby dítě nemohlo být ukradeno. Políbíte-li svou lásku pod jmelím zůstane váš vztah zachován. Lidé si jeho zelené, postříbřené či pozlacené snítky nejčastěji připevňují na lustr, případně nad dveře. Darované jmelí nosí štěstí, a tak se při vánočních návštěvách hodí s sebou snítku přinést

15. snímek

Louskání ořechů -budoucnost zjistíme také z ořechů, nejlépe z vlašských. Louskají se také po večeři a měly by být čtyři. Pokud jsou ve všech jádra pevná a zdravá, lze očekávat zdraví po celý příští rok. Načernalé, vyschlé nebo zkažené jádro věští nemoc – a čím více takových jader, tím spíš se předpověď splní

Rozkrájování jablka - Běžné je věštění osudu z rozkrojeného jablka. Jablko rozkrojíme napříč po štědrovečerní večeři. Jasně zřetelná hvězdička jadřince znamená zdraví po celý příští rok. Dá se počítat i se štěstím a úspěchem. Nehezky jádřinec napadený navíc i červem je známkou nemoci, neštěstí a zármutku. Jádřinec ve tvaru kříže věští velké neštěstí, dokonce i smrt.

16. snímek

Pouštění lodiček Do prázdné půlky skořápky od vlašského ořechu se připevní malinká svíčka, ale tak, aby se lodička nepotopila. Lodičky se pouští ve vodě, vodou se zatočí třikrát dokola a podle toho, kam lodičky doplují, se usuzuje, co v životě člověka čeká. Tradice říká, cí skořápky poplují pohromadě, ti zůstanou celý rok spolu. Čí ale pluje sama ten domov opustí.

Lití olova už dnes není tak oblíbené jako kdysi, patří však k nejstarším vánočním zvykům. Podle tvarů, do nichž olovo ve vodě ztuhlo, hádáme, co nás asi čeká. V tomto případě záleží především na naší fantazii.

17. snímek

Rybí šupiny se dávají pod talíř, aby přinášeli po celý rok dost peněz

Zlaté prasátko Kdo celý den na Štědrý den nejedl, mohl vidět večer zlaté prasátko

18. snímek

Betlémská hvězda bývá vyobrazena jako kometa, která ukazovala cestu k narozenému Ježíškovi.

Andělé - poslové lásky a dobra. Poprvé se anděl o adventu objevuje 6. prosince v Mikulášově družině a spolu s ním přináší dětem nadílku. Má dlouhé bílé šaty, v rozpuštěných vlasech zlatou čelenku a na zádech sněhobílá křídla. Postavička anděla se upevňuje na betlémy, nad jesličky nebo napodobeninu chléva či jeskyně. Andílci patří ke klasické vánoční výzdobě a nejčastěji se připevňují na větvičky vánočního stromku.

19. a 20. snímek

Vánoční koledy Koleda představuje původně píseň, kterou děti zpívaly při obcházení kdy „si koledují“ o výslužku, kterou představovalo především jídlo nebo pití; tento zvyk se dnes udržel už pouze na vsích. Postupně však se slovo koleda stalo označením písně s vánoční tematikou, původně s náboženským obsahem, v posledním století však i bez něho. Nejznámější vánoční koleda je píseň **Tichá noc, svatá noc**.

Tři králové -Šestý den nového roku se správně nazývá Svátek Zjevení Páně, většina ho však zná jako svátek Tří králů.

Tehdy se narozenému Ježíškovi přišli poklonit tři mudrcové a přinesli mu dary. Tento den - 6. leden, je také považován za přijetí nebo uznání Krista. Zajímavým faktem je to, proč byli mudrci, ze kterých se v legendě časem bez zjevného důvodu stali králové, právě tři? Podle odborníků tento počet znamená tři fáze lidského života, proto je jeden z králů mladý, druhý ve středním věku a třetí představuje starce. Symboly jsou dokonce i dál, a tak tmavá tvář nejstaršího z mužů představuje i stín smrti. Stejně tak by mohli představovat budoucnost, přítomnost a minulost. Symbolické jsou i tři dary, které Ježíšovi přinášejí. Zastupují všechny skupenství, která se na planetě vyskytují. **Zlato** jako kov je symbolem pevného skupenství, **kadidlo** plynného a kapaliny zastupuje **myrha** - mast užívaná při pohřbech. Proto ji nese černý král. V současnosti si lidé spojují svátek Tří králů hlavně se slavnostními pochody, humanitárními sbírkami a také třemi písmeny K+M+B. Vysvětlení, že jde o iniciály jmen **Tří králů - Kašpara, Melichara a Baltazara**, je však špatné. Písmena znamenají Pán (nebo Kristus) žehnej tomuto domu. **K** zastupuje Krista, nebo také řeckou podobu pána Kurios, **M** je obydlí - latinsky mansionem a **B** ať žehná = benedicet. Mnozí také považují svátek Tří králů za konec vánočních svátků

21. snímek

A jak se slaví v jiných zemích

22. snímek **POLSKO**

V **Polsku** se slaví klasické křesťanské Vánoce. Vánoce tu jsou více zaměřeny na soudržnost rodiny a lásku k bližnímu. Vánoční čas počíná v Polsku adventem.

23. snímek

24. 12. je v Polsku obyčejný pracovní den, proto se se slavností večerí začíná o trochu později než je tomu u nás. Děti vyhlíží za oknem první hvězdičku, která je považována za hvězdu betlémskou. Ten, kdo ji uvidí jako první, se posadí ke stolu a slavností hostina může začít. Kolem stolu se schází celá rodina, včetně prarodičů a vzdálených příbuzných. Bývá prostřeno ještě o jedno místo navíc pro náhodného hosta nebo kolemjdoucího. Na stole stojí svícen, pod který se ukládá groš, který bude rodinu po následující rok chránit před chudobou. Přes den dodržují přísný půst. Oblíbenější než stromečky jsou zde odedávna jesličky, v jejichž pozadí se místo betlémské krajiny zobrazují polská města a historické stavby. Betlémy Poláci navštěvují s celou rodinou

24. snímek

Na začátku štědrovečerní večere se rodina a hosté obdarují **posvěcenou oplátkou**. Je to symbol smíření a příležitost přát si všechno nejlepší. Právě tímto obyčejem je zahájena slavnost štědrovečerní hostina. Jak tento zvyk probíhá? Lidé, kteří se sešli u slavností tabule, drží v rukou oplátku. S tou chodí kolem svých bližních a navzájem se o svoji oplátku dělí. Poté, co se všichni obdarují, přesouvají se ke svátečnímu stolu k večeri. Štědrovečerní večere se skládá z **dvanácti chodů** symbolizujících dvanáct měsíců v roce. Na vánočním stole bývá polévka, ryba, zelí, pirohy, fazole, kaše s houbami, noky s mákem, boršč s plněnými taštičkami a další dobroty. Každé jídlo by se mělo ochutnat, aby nechybělo v průběhu příštího roku na stole.

25. snímek

Sváteční stůl nebo i podlaha se zdobí trochou sena, slámy, která má připomínat, že se Ježíšek narodil ve chlévě. V Polsku se věří, že Ježíšek opouští o Štědrém dni nebe a snáší se na oslíku mezi lidi na zem. Proto polské děti dávají trochu sena pod stromeček pro hladového oslíka

26. snímek

Dárky dětem nosí 24. prosince večer ve velké části země **svatý Mikuláš**, v nejjižnější části **Ježíšek** a na severu nosí dárky **hvězdička, andílek**

27. snímek

Tradiční polskou vánoční pochoutkou jsou **makůvky** - máčené ve sladkém mléce a obalované v máku.

28. snímek

V noci lidé chodí do kostelů. O půlnoci z 24. na 25. prosince se slaví v katolické církvi pastýřská mše – pasterka, která připomíná pastýře, kteří první navštívili Ježíše. Zpívají se zde také koledy.

29. snímek

Vánoční trhy v polském **Krakově** mají dlouhou tradici. Místní specialitou je **pitný med** (nejedná se o medovinu). Výroba je obdobná jako u vína

30. snímek **Německo**

31. snímek

1. 12. děti dostávají sladké adventní kalendáře a až do Vánoc otvírají po jednom okénku se sladkým překvapením. Vánoce tráví především v rodinném kruhu. Slaví je podobně jako u nás. **Dárky** nosí **Christkind** - Ježíšek v Německu podobný tomu našemu a **Weihnachtsmann** - vánoční muž, který má rezaté vlasy i fousy, nosí šedý plášť s kapucí a cestuje na divokém větru.

32. snímek

V Německu se poprvé objevil **vánoční stromeček**, původně nezdobený. Zvyk strojit vánoční stromeček se do světa rozšířil právě z Německa. Mají i stromeček zvonící, kterému říkají „**andělské zvonění** - **Skleněné vánoční ozdoby** poprvé vyráběné v Německu

33. snímek

Štědrovečerní večeře Nejčastěji mají párek s bramborovým salátem. Také mají pečenou husu s červeným zelím, bramborový knedlík s jablky a slaninou, kapra a nebo zvěřinu. Jablkový závin s kompotovanými třeshněmi. Na chladném severu si však raději pochutnají na pěkně propečené vinné klobásce a bramborovém salátu nebo na libovém pářečku. Lahůdkou na závěr večeře je ovocný salát s příchutí šampaňského nebo likéru

34. snímek

Vánoční máslová štola Hutná, sytá sladká buchta plněná rozinkami, mandlemi a kandovaným ovocem

Springel“ vaječné cukroví, kterému se nejčastěji říká marcipán chudých nebo Springel. Němečtí perníkáři začali lepit na své výrobky grafické kolorované obrázky, které na přelomu století nahradily lesklé tištěné obrázky Mikulášů, čertů a andělů.

35. snímek

Krušnohorské pyramidy staví se místo stromečku. Jako se u nás staví betlémy, tak tam se staví obrovské pyramidy. Původ pyramid je nejspíš spojen s bývalým zvykem, kdy se do domácností nebo do kostelů nosily zelené větve. Ty se stavěly do pyramidy a nahoře se nechávala svítit svíce. Zkušenost krušnohorských havířů se propojila ve zvyk vytvářet stupňovité pyramidy, které mají na vrcholu otáčivou vrtuli. Ta se točí díky tomu, že na okrajích pyramidy jsou uspořádány svíce. Možná známe pyramidy malinké, ale málokdo asi zná pyramidy, které mají třeba až 12 metrů. Takové unikáty bývají centrem vánočního dění v krušnohorských vesničkách. Tradice těchto obřích pyramid vznikla asi ve 30. letech minulého století.

36. snímek

Proslulé vánoční trhy v Drážďanech

37. snímek **Rakousko**

38. snímek

Rakousko se snaží ctít své tradice, uchovává si i své vánoční zvyky, **odmítá amerikanismy**, včetně Santa Klause. Tak jako my, tak i Rakušané si vyrábí adventní věnce, ozdobené svíčkami a stuhami - zelenou, ta je barva naděje a fialovou - barvou minulosti. Velmi rozšířené jsou adventní věnce u vchodů do domů a adventní kalendáře. Na Vánoce se připravují několik týdnů dopředu. Rodiny se scházejí o Štědrém večeru u společného stolu k slavnostní večeři, po ní zapálí svíčky na stromečku, zpívají koledy a rozdávají si dárky, které přináší Ježíšek.

39. snímek

Vánoční svátky u našich jižních sousedů si každoročně spojujeme s trhy před vídeňskou radnicí. Vánoční atmosféra začíná v Rakousku již 18. listopadu, kdy se naplno otevírají brány vánočních trhů, v rakouské němčině vystupují po názvem **Christkindlmärkte**.

40. snímek

„**Krampus**“ je Alpské strašidlo – odpovídá českému čertovi, které se objevuje především okolo Adventu. Postava Krampuse se objevuje 5. prosince, obvykle v doprovodu sv. Mikuláše. Mikuláš děti odměňuje dárky, zatímco Krampus má za úkol potrestat zlobivé děti

41. snímek

Rodiny se scházejí o Štědrém večeru u společného stolu k slavnostní večeři, po ní zapálí svíčky na stromečku, zpívají koledy a rozdávají si dárky po zacinkání zvonečku, které přináší Ježíšek. **Poprvé** tato vánoční koleda „**Tichá noc, svatá noc**“ zazněla téměř před 190 lety ve venkovském kostele svatého Mikuláše v rakouském Oberndorfu

42. snímek

Štědrovečerní večeře zahrnuje buď tradičně kapra, nebo i jiná masa jako kachnu, vepřové nebo pravý vídeňský **schnitzel**.

43. snímek

Hlavní štědrovečerní specialitou je tzv. **Kletzenbrot**, chléb s křížalami. Vyhlášený je **rakouský šlehačkový dort**.

44. snímek Slovensko

Slováci slaví Vánoce stejně jako my, ale protože jsou nábožensky hlouběji založení než Češi, prožívají Vánoce více jako křesťanský svátek. Vánoční období na Slovensku představuje časový úsek od 24. prosince (Štědrý den) do 6. ledna (svátek Tří králů). Vyvrcholením vánočních svátků je Štědrý večer.

45. snímek

Na Štědrý den se na Slovensku nejí rybí polévka, ale **kapustnica**, což je něco jako naše zelňačka. Na stole jsou také **opékance či bobalky**, což jsou bochánky velikosti ořechů pečené z kynutého těsta, které se jedí spařené a posypané mákem. Podstatná součást menu jsou **oplatky**, které se jí s medem a česnekem. Kousek česneku má zajistit zdraví, oplatka s medem zas symbolizuje klid a lásku v rodině
Místo vánočky se pečou koláče a bábovky. Určitě nechybí bramborový salát, jen tradičního kapra častěji nahrazují jiné ryby.

46. a 47. snímek

Po večeři, kdy samotná večere měla obsahovat devět chodů, protože devítce se připisovala magická moc, chodili po domech koledníci a přáli domácím zdraví a dobrou úrodu. Potom se teprve rozbalovaly dárky a nakonec se šlo na půlnoční mši. Slovenské vánoční zvyky jsou rovněž založené na věštění budoucnosti. Děvčata na Slovensku nehází střevícem za hlavu, ale poslouchají, kolikrát zakope čuník na vrata chliva. Dívka by se měla vdát za tolik let, kolikrát pašík kopnul do vrat.

<https://www.youtube.com/watch?v=9VxbFX5VV8o> – o kolednicích na koledě

48. a 49. snímek **ANGLIE**

Vánoce v Anglii začínají dávno před Štědrým dnem, tedy 6. prosince na Mikuláše. Zpívají se či hrají koledy. Města jsou slavnostně vyzdobená do vánoční nálady. Lidé chodí do obchodů vybírat dárky pro své milé.

50. snímek

Ve Velké Británii nosí dárky **Father Christmas** (Otec Vánoc). Hlavním rozdílem od nás je to, že dárky **nikdo nedostává na Štědrý den**, nýbrž **až ráno na Boží hod vánoční**. Tradiční Father Christmas, tedy Santa Klaus totiž chodí komínem a dárky sype do připravených vánočních punčoch. Děti **věší punčochy na krb**. Ráno se probouzejí a doufají, že právě jim tam zanechal spoustu dárků. Děti také píšou Otci Vánoc dopisy, které vhodí do krbu. Jedině tak totiž mohou dopisy vzlétnout a dostat se až na Severní Pól, kde budou jejich přání vyslyšena

51. a 52. snímek

Ráno 25. prosince rodina nejprve společně rozbaluje dárky a pak připravuje slavnostní hostinu. Ta se podává v pravé poledne. Oběd obvykle začíná přípitkem a symbolickým rozlomením tzv. **christmas crackers** (jedná se o papírové tuby, v nichž se ukrývá drobný dárek). Peče se cukroví, zdobí se stromeček a připravuje se oběd, který je hodně odlišný od té naší štědrovečerní večere a podává se až na Boží hod. Jako předkrm podávají hrachovou polévku a šunku. Hlavním chodem je krocan s kaštanovou nádivkou a jako příloha opečené brambory, dušená mrkev a hrášek. Na stole je dostatek ovoce a anglický **švestkový pudink** (nemusím připomínat, že to s naším pudinkem nemá nic společného) Puding se vyrábí dlouho před Vánocemi a je velmi trvanlivý. Měl by vydržet alespoň dva roky. Stůl je bohatě prostřen. Po obědě se všichni členové rodiny odeberou do obývacího pokoje a sledují tradiční vánočn

53. snímek

Britové slaví **26. prosince tzv. Boxing day** (není zde žádná spojitost s boxem). Název pravděpodobně odkazuje na minulost, kdy se právě v tento den otevíraly kasičky z kostelů a jejich obsah byl rozdělen mezi chudé. Lidé dnes v tento den obdarovávají ty, kteří během roku rodině poskytovali různé služby, např. hospodyně, listonoš, chůva atd

54. snímek

Výzdoba anglických obývacích pokojů o Vánocích je úplně jiná než u nás.

55. snímek

Angličané mají velmi pěkně svátečně vyzdobené ulice i předzahrádky“

56. snímek

POHLEDNICE V Anglii si lidé posílají vánoční pohlednice více než kdekoliv jinde na světě. Tuto tradici rozšířil na konci třicátých let 19. století Angličan John Calcott Horsley. Začal sériově vyrábět pohlednice s vyobrazeními svátečních a to nejen vánočních motivů, které měly předepsaný pozdrav a přání.

57. snímek **FRANCIE**

58., 59., 60. snímek

Vánoce také začínají 4 adventními nedělemi, které končí 24. prosince neboli Štědrým večerem. V domech jsou již přichystány adventní kalendáře z papíru, kde je 24 okének. Čokoládová překvapení a také v těchto okénkách se nalézají věty z **evangelií**. Všechny domy jsou osvětlené, věnce na dveřích, ozdobené stromečky, girlandy atd. Vánočním stromkem je většinou jedle, pod kterou se také ukládají dárky, stejně jak to známe u nás. Dárky nosí Otec Vánoc - **Pere Noël**, vousatý muž, který se dnes čím dál víc podobá Santa Clausovi; mimo jiné také létá na saních tažených soby a dárky pokládá na krb nebo ke kamnům. Na Štědrý večer se jí ústřice, sváteční vánoční krůta a **vánoční poleno**, což je dezert polévaný čokoládou ve tvaru polínka. Ne nadarmo se říká, že Vánoce jsou ve Francii hlavně svátkem jídla. Jsou to přeci kulinářští mistři. I Francouzi mají krásně vyzdobená města s vánočními trhy.

61. snímek **NORSKO**

62. snímek

Vánoce patří v Norsku mezi **nejvíce oblíbené svátky v roce**. Norové mají své tradice, které si uchovali přes dlouhá staletí v nezměněné podobě. Místním "ježíškem" je skřítek **Julenissen**. Děti z celého Norska, ale i z jiných zemí, mu posílají svá přání, nebo se jezdí podívat do jeho domu v Drøbaku.

Norský Julenissen naděluje dárky v předvečer narození Páně, tedy jako u nás 24.12.

63. snímek

Tradičním stromem je **borovice** zdobená bílými světélky, ozdobami a často i **norskými vlaječkami**. Děti na stomeček věšívají papírové košíčky, které se plní sladkostmi a oříšky. Stromek zdobí i papírové řetezy. Před rozbalováním dárků se kolem stromku sejde celá rodina, která v kruhu tančí a zpívá norské koledy .

64. snímek

K norskému vánočnímu večeru patří i kulinářské speciality. Českou variantu s rybou a salátem nečekejte. Večeře na norský způsob zahrnuje ve větší části země **vepřová nebo jehněčí žebírka, klobásky a brambory** . Na Štědrý večer se Nisemu – skřítkovi, do stodoly přinášela rýžová kaše. Pokud si udržíte Niseho přízeň, čeká vás hojnost a spokojenost v životě.

65. snímek **ITÁLIE**

66. a 67. snímek

Italské Vánoce se nesou v poněkud nevánočním duchu. Žádné zbytečné stresy s předvánoční přípravou, úklidem nebo pečením. Vánoce jsou pro Italy svátky, kdy mají možnost sejít se s rodinou a pobavit s přáteli. Vánoční shon a přehnaná výzdoba se tu nenosí.

Pokud je na italských Vánocích něco zcela jedinečného, tak jsou to jistě **půlnoční mše**.

Nejslavnější je mše, která se koná ve Vatikánu v chrámu sv. Petra

V Itálii bývají hlavním symbolem Vánoc **jesličky, které se nezřídka dědí z generace na generaci**, a ozdobená jedlička. Dárky se rozbalují po večeři 24. 12. (čeká se do půlnoci, kdy začne 25. prosinec) nebo druhý den ráno a leží vedle jesliček nebo pod stromečkem. Jejich nositelem je Babbo Natale

68. snímek

Pro některé rodiny je ale mnohem důležitější až **6. leden, kdy do domu sestoupí komínem čarodějnice Befana** a zanechá tam dětem dárky. Její velká loutka se pak na znamení konce svátků zapálí. Befana je sice ošklivá, ale hodná čarodějnice. Když se narodil Ježíšek, tak k němu všichni spěchali s dary. Jenže Befana se o jeho narození dozvěděla pozdě, takže i když s dary hned spěchala do Betléma, Ježíška v jesličkách už nenašla. Dodnes proto létá na svém koštěti a nosí dětem dárky. Hodné a poslušné děti od ní v punčoše nalézají sladkosti, nezbedům nechává uhlí. Děti pro ni na oplátku připravují oříšky a sušenky.

69. snímek

Na italské vánoční hostině nesmí chybět **panettone**, typická vánoční bábovka s hrozinkami a kandovaným ovocem

70. snímek DÁNSKO

71. snímek

Dárky nosí **Julemanden**, tedy Vánoční muž. Ten je podobný americkému Santa Clausovi. Julemanden žije v Grónsku, má rád rýžový pudink a jezdí na saních tažených soby. Jeho pomocníci jsou skřítkové Julenisse

72. snímek

Risalamande se říká rýžové kaši s mandlemi. Dánové ji jedí na konci štědrovečerní večeře

1. Přístroj na vážení...
2. Barva sněhu...
3. Opak dne...
4. Místo, kde roste obilí...
5. Plody dělíme na zeleninu a ...
6. Opak smutný

